

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ**

XVIII МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

*пам'яті засновника і керівника
Поканевича Валерія Володимировича*

НОВІТНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції

Київ, 21 березня 2018 року

КИЇВ 2018

колегами є переконливою силою в професійній діяльності лікаря, закріплює його авторитет і впевненість, сприяє ефективності лікування.

Талалаєв К.О., к.м.н, доцент, проректор з наук-пед. роботи,
Сікорська О.О., к. філолог. н., доцент, зав.каф. суспільних наук,
Уварова О.О., к. ітор. н., доцент кафедри суспільних наук

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМНО-ЦІННІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Системно-ціннісний підхід у процесі підготовки студентів-медиків виступає як комплекс цілеспрямованих медико-педагогічних компонентів та індивідуально-професійної зацікавленості студентів вищої медичної школи, яка, реалізуючись у рамках навчально-виховного процесу, сприяє формуванню особистості майбутнього лікаря шляхом розвитку культурно-морального, естетичного, етичного потенціалу студентів [5]

Вищі освітні заклади мають залучати студента до вироблених суспільством загальнолюдських цінностей, створити умови для його самореалізації. Ступінь готовності майбутнього спеціаліста до виконання професійних обов'язків визначається рівнем сформованості його професійних і особистісних якостей. Гуманістична орієнтація професійної підготовки передбачає звернення основної уваги на ціннісно-мотиваційну складову. Сучасна освіта має бути синтезом знань, умінь, навичок і професійно-етичних якостей, тому волонтерську діяльність студентів можна розглядати як одну із складових фахової підготовки медика [3]. Важливо вчасно сформулювати образ майбутньої професійної діяльності студентської молоді під час навчання та окреслити перспективу майбутнього життєвого шляху [1].

Молодь, насамперед, зацікавлена професійними питаннями, серед яких – напрацювання навичок спілкування, набуття фахових знань з майбутньої спеціальності. Для студентів більш важливими є ті види соціальної роботи, які пов'язані з майбутньою професією: контакти з представниками обраної спеціальності, нові знання, які допомагають у підвищенні кваліфікації і працевлаштуванні [6]. Волонтерська діяльність надасть студентам-медикам можливість отримати допрофесійну підготовку, а також стане досвідом соціальної роботи і взаємовідносин у колективі, розв'є особисті здібності.

Зі студентами 2 курсу Одеського національного медичного університету (усього 196 осіб) було проведено опитування з використанням: 1) шкали основних показників мотивації до роботи волонтером/активістом К. Бейлса, яка дозволяє виявити тих людей, які, найімовірніше (і найменш імовірно) добровільно займаються благодійною діяльністю [7]; 2) філантропічної шкали Т.Ш' юта та співавт., результати якої висвітлюють рівень власної відповідальності студентів за суспільне благо [8].

Результати опитування за шкалою основних показників мотивації до роботи волонтером/активістом К. Бейлса, показали, що студентам притаманні певні ідеалістичні погляди і почуття соціальної справедливості. Наприклад, 75 % з них погодилися з тезою «Не достатньо просто поговорити про те, що не так, необхідно ще робити щось». Крім того, достатньо високий відсоток позитивних відповідей припав на питання, які складають т.зв. Feel Good фактор – приємні відчуття від допомоги іншим і винагорода за це. Опитування з використанням філантропічної шкали Т. Ш' юта показало, що 88 % студентів погодилися з висловлюванням, що «ми повинні залишити цей світ кращим для наступного покоління», 87 % - з висловлюванням, що «світ потребує відповідальних громадян». Таким чином, можна стверджувати, що спираючись на подібне мислення молодого покоління можливою є його подальша орієнтація на відповідні цінності. І волонтерство стане для студентів-медиків школою розвитку соціальної активності, полем міжособистісної взаємодії та комунікативної компетентності, виступить компонентом психологічної готовності студентів до роботи із підопічними [4]. Бути готовим до волонтерської діяльності означає бути готовим до служіння суспільству і країні, що є важливим для майбутнього медичного працівника. професійна діяльність якого передбачає допомогу і співпереживання пацієнтам [2].

Робота медичних навчальних закладів у напрямку розвитку волонтерського руху створить умови для виховання у студентів-медиків співчуття і прагнення до безкорисної допомоги, що в подальшому буде сприяти формуванню їх громадянської позиції. Волонтерська діяльність надасть студентам-медикам можливість виконувати роботу, яка їм подобається і є частиною подальшої професійної діяльності, а також отримати досвід соціальної роботи, пройти школу життя і сформувані гуманні, духовні цінності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади навч.-метод. посіб. К.: Либідь, 2003. 344 с.
2. Волкова Н. М., Струбіцька Н. Ю. Формування комунікативних навичок медпрацівників як засіб вирішення біоетичних дилем у медичній практиці. *Медична освіта*. 2015. № 4. С. 5–8.
3. Голуб В. Л. Роль волонтерської діяльності в освітньо-науковому просторі суспільства та її значення для державного управління. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2013. Вип. 2. С. 160–178.
4. Лазько А., Демчук В. Соціальний інтелект студентів-медиків як фактор здійснення волонтерської діяльності. *Освіта регіону*. 2011. № 2. URL: <http://social-science.com.ua/article/497>
5. Нікогосян Л. Р., Асєєва Ю.О. Аксіологічний підхід у системі професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі. *Science and Education*. 2017. Is. 4. P. 33-38.
6. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах ; за ред. проф. А. Й. Капської. К., 2001. 140 с.
7. Bales K. Measuring the propensity to volunteer. *Social Policy and Administration*. 1996. Vol. 30. P. 206–226.
8. Schuyt T., Bekkers R., Smit J. The philanthropy scale: A sociological perspective in measuring new forms of pro social behaviour. *Social Work and Society International Online Journal*. 2010. Vol. 8, N 1. P. 1–7.

Таранюк Г.П., ст. викл. каф. фізіології, медичної біології, біологічної фізики та біологічної хімії ПВНЗ «Київський медичний університет»

СОЦІАЛЬНО-РОЛЬОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІКАРЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ МЕДИЦИНИ

Медицина як професійна діяльність та різновид соціальної практики містить у своєму складі дві відмінні функціонально-змістові складові: *соціальну функцію* спрямовану на задоволення суспільно-значущих потреб здоров'я населення, яка реалізується в процесі надання медичної допомоги, та *соціально-рольову*, або *комунікативно-поведінкову* в рамках якої здійснюється безпосереднє надання медичної допомоги хворому – процес лікування, як сукупність фахово-компетентних дій – лікувальних заходів.

Відповідно, професійні компетенції лікаря передбачають здатність практичного застосування набутих їм теоретичних знань та навичок – *предметно-медичні фахові компетенції*, з одного боку, з іншого – це *комунікативні компетенції* – здатність слідувати певним взірцям поведінки у відношеннях із хворим, які забезпечуватимуть надання медичної допомоги, як такої, та в її найбільш ефективний спосіб. Ці два види компетенцій пов'язані з різними предметами та об'єктами застосування фахових знань та навичок. Перший – має на меті хворобу, патологію, як таку, другий – особистість хворого, особливості сприйняття пацієнтом своєї хвороби, її вплив на життєдіяльність хворого в її соціальному та духовно-екзистенціальному вимірах.

Передумовою ефективної комунікації «лікар – пацієнт» є розуміння і усвідомлення хворим змісту та призначення лікувальних заходів, і водночас – розуміння лікарем сутності заподіяних хворобою страждань в цілісному контексті життя хворої людини, і звідси – змісту та цілей допомоги що надається в її персоніфікованому, щодо життєвих особистісних потреб хворого, сенсі.

Вплив хвороби – не тільки фізіологічний розлад організму, але і розлад всього життєвого ладу людини як особистості, у сукупності її соціальних функцій і сутнісних потреб – бути тим ким вона є і може стати в процесі особистісного розвитку на шляху розкриття свого життєвого призначення. Отже, боротьба з хворобою виглядає під цим кутом зору, як боротьба за сенс існування людини: не тільки, а іноді і не стільки за життя людини (як у випадку термінальної хвороби), скільки за зміст, за сенс, за призначення цього життя. А, отже, і кінцевий зміст і *призначення медицини – протистояння хворобі, як боротьба за сенс існування людини, за зміст та призначення людського життя.*

Звідси випливає необхідність засвоєння лікарем навички збирати, аналізувати та поєднувати на практиці медичний та життєвий анамнези хворого, розглядати етіологічні та патогенетичні особливості хвороби в перспективі їх кінцевих наслідків на рівні особистості